

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות

קבא.

עין משפט
נר מצוה

כא א ב מיי פיה מהל' רוח ה"ב:
בב ג ד ה מיי פיה מהל' גירושין הל' כב סמג עשין נ טושי"ע אה"ע סיון ח פתי"ו:
בג ו ז ח ט מיי שם הלכה טו טושי"ע שם סעיף לב:
בד י מיי שם הל' כ טושי"ע שם סעיף טו:
עט:

לקולא פליג או לחומרא פליג. והכי נמי מצי למיבני זין לקולא וזין לחומרא אלא אכתי לא (א) פשיטא מאי דבעי:
ולא היא לא שנה צורבא מרבנן בו. ואף על גב דרובייהו לורבא מרבנן אי סליק קלא אית ליה מכל מקום לא חיישינן לאותו ריב ולא תנשא לכתחלה כמו גזי (רוב) גוססין דלין מעידין עליהן אף על פי שרובן מטיס:
אמרו

קירב מיתתו מאי בינייהו דשחטיה בביתא דשישא ופרכים - אי גמי דשחטיה בברא ולא פרכים: רבי יהודה אומר לא כל וכו': איבעיא להו רבי יהודה בן בבא לקולא פליג או לחומרא פליג תא שמע: דההוא גברא דטבע בכרמי ואסקוהו אבי הדיא לבתר תלתא יומין ואנסבה רב דימי מנהדרעא לדביתהו ותו ההוא גברא דאטבע בדגלת ואסקוהו אגישא דשביסתנא ואנסבה רבא לדביתהו אפומא דשושביני לבתר חמשה יומי אי אמרת בשלמא לקולא פליג אינהו דעביד כרבי יהודה בן בבא אלא אי אמרת לחומרא פליג אינהו דעביד כמאן שאני מיא דצמתי והאמרת (ב) מיא מרוז מכה דה"מ היכא דאיכא מכה אבל היכא דליכא מכה מיצמת צמות יהוני מילי דכי אסקיה חזייה בשעתיה אבל אישתיה מתפח תפח: מתנ' נפל למים בין שיש להן סוף בין שאין להן סוף אשתו אסורה אמר רבי מאיר מעשה באחד שגפול לבור הגדול ועלה לאחר שלשה ימים אמר רבי יוסי מעשה בסומא שירד למבול במערה וירד מושכו אחריו וושהו כדי שתצא נפשם והשיאו את גשותיהם ושוב מעשה בעסיא באחד ששלשוהו לים ולא עלתה בידם אלא רגלו אמרו חכמים ימן הארכובה ולמעלה תנשא מן הארכובה ולמטה לא תנשא: גב' תנו רבנן נפל למים בין שיש להם סוף בין שאין להם סוף אשתו אסורה דברי רבי מאיר וחכ"א מים שיש להם סוף אשתו מותרת ושאין להם סוף אשתו אסורה היכי דמי מים שיש להם סוף אמר אביי בכל שיעומד ורואה מארבע רוחותיו ההוא גברא דטבע באגמא דסמקי אנסבה רב שילא לדביתהו אמר ליה רב לשמואל תא גשמתיה אמר ליה גשלה ליה ברישא שלחו ליה מים שאין להם סוף אשתו אסורה או מותרת שלח להו אשתו אסורה ואגמא דסמקי מים שיש להם סוף או מים שאין להם סוף שלח להו מים שאין להם סוף הוא ומר מאי טעמא עבד הכי מיטעא טעינא אנא סברי כיון דקוין וקיימי כמים שיש להם סוף דמי ולא היא כיון דאיכא גלי אימור גלי אשפלו קרי שמואל עליה דרב ילא יאונה לצדיק כל און קרי רב עליה דשמואל ותשועה ברוב יועץ תניא אמר רבי מעשה בשני בני אדם מכמרין מכמורין בירדן ונכנס אחד מהם למחילה של דגים ושקעה חמה ולא ראה פתחה של מחילה ושהה חברו כדי שתצא נפשו ובא והודיע בתוך ביתו למחר זרחת חמה והכיר פתחה של מחילה ובא ומצא הספד גדול בתוך ביתו אמר רבי כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שיש להם סוף אשתו מותרת שאין להם סוף אשתו אסורה אי הכי מים שיש להם סוף גמי ליחוש למחילה של דגים כמים שיש להם סוף מחילה של דגים לא שכיחא אמר רב אשי הא דאמרו רבנן מים שאין להם סוף אשתו אסורה הני מילי באיניש דעלמא אבל צורבא מרבנן לא אי סליק קלא אית ליה ולא היא לא שנה איניש דעלמא ולא שנה צורבא מרבנן דיעבד אין לכתחלה לא תניא אר"ג פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שגשברה והייתי מצמער על תלמיד חכם שבה ומוני רבי עקיבא וכשעליתי ביבשה בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך אמר לי דף של ספינה נודמן לי וכל גל וגל שבא עלי גענעתי לו ראשי מכאן אמרו חכמים אם יבואו רשעים על אדם יענע לו ראשו אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שיש להם סוף מותרת מים שאין להם סוף אסורה תניא א"ר עקיבא פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים והייתי מצמער על תלמיד חכם שבה ומוני רבי מאיר כשעליתי למדינת קפוטקיא בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך אמר לי גל טרדני לחברו וחברו לחברו עד שהקיאני ליבשה אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שיש להם סוף אשתו מותרת מים שאין להם סוף אשתו אסורה תנו רבנן נפל לגוב אריות אין מעידין עליו לחפורה מלאה נחשים ועקרבים

קירב מיספו. על ידי שפירכס יותר מדאי מת הלך אין גולה אלא אם כן מת תחת ידו: צניסא דשישא. שאין שם רוח. ללישנא דרוח בלבלתו הכא גולה דלין כאן רוח ומחמתו מת וללישנא דהוא קירב את מיתתו אינו גולה: הכי גרסינן אי נמי בדבדא ולא פירכס:
לקולא פליג. דקאמר תנא קמחא אין מעידין אלא עד ג' ימים ואתא רבי יהודה למימר יש לך אדם או מקום או שעה שאינו מהיר לנפוח ולהשתנות ויכול להעיד אפי' לאחר ג' ימים: או לחומרא פליג. דקאמר תנא קמחא עד שלשה ימים מעידים ואתא רבי יהודה למימר פעמים שאפי' מוך שלשה אין מעידין: צרכמי. שם העיר: ואסקוהו אבי הדיא לבתר תלתא יומין: ואסקוהו אגישא דשביסתנא. לאחר חמשה יומין: דלמטי. אומתין לורת הפנים ואין מניחין אותם לנפוח ולהשתנות: היכא דאיכא מכה. מקום המכה מרוז מכדיין הכאז ונופח: מיטפח ספת. לאחר שמעלין אותו ליבשה ומשתיית נורתו: מתנ' שיש להם סוף. לקמן מפרש היכי דמי: אשסו אסורה. שמה לאחר פרישתו ממש ילא והלך לו דסבר רבי מאיר אדם יכול לחיות ולשהות צמים יום או יומים: מערה. מים שיש להם סוף הם ופליג ר' יוסי ואתא ר' יוסף וישב דקאמר אין אדם יכול לשהות צמים כל כך ואי משום שמה ילא ללפתא אין זו חששא דהא אי נפק הוה חזו ליה אצל צמים שאין להם סוף מודה ר' יוסי דאסורה שמה ילא ללפתא למרחוק ולא ראוהו: מן הארכובה ולמטה. הואיל ויכול לחיות לא תנשא שמה ילא ולא ראוהו דמיס שאין להם סוף הן: גב' מארבע רוחותיה. כיון מערה מלאה מים והרואה שגפול שזהה שם צדיק שאין יכול להיות חי בתוך המים וזה לו: אגמא דסמקי. אגם של אותו מקום. אגם מרש"ט בלע"ז עומד במקומו ואינם מים חיים: כמים שיש להם סוף דמו. שאינו יכול לשוב על פניהם למרחוק הלך אם איתא דסליק הוה חזו ליה: גלי אשפלו. למקום רחוק ומסס ילא: לא יאונה לצדיק כל און. שלא צאתה תקלה זו לידו של רב לנדות את רב שילא: ששועה ברוב יועץ. משועמי מן המכשול על ידי שנטלתי ענה משמואל: למחילה של דגים. שחוטטים סמוך לשפת הנהר בין למטה מן המים בין למעלה מן המים בגובה שפתו ואין מתמלאת כולה ואלם הנכנס שם מגיזה נוֹארו בתוך המערה למעלה מן המים: ליחוש למחילה. ושמה ליום מתר ילא והלך: נענעתי לו ראשי. ועבר על גזי והלך לו: יענע לו ראשו. ידחה מפני השעה ולא יתגרה בהן: שמה

תורה אור השלם
1. לא יאנה לצדיק כל און ורשעים מלאו רע: משלי יב כא
2. באין תחבולות יפל עם ותשוקה ברב יועץ: משלי יא יד

הגהות הב"ה
(א) תוס' ד"ה לקולא וכו' לא פשיט ליה מאי דבעי:

מוסף רש"י
מרוז מכה. מכדיין את מולי המכה (דערל חז) מחוקות ומגלות כאז המכה ותכדי מיטרה דוחא לאילני צמסת מענית (א) (דערל קב). נפל לגוב אריות אין מעידין עליו. לומר לאשתו מת ענק להמכה ליבשה פעמים שאין האריות רעבים ואין אריות אוסות לחפורה מלאה נחשים ועקרבים. או זה או זה מעידין עליו. שמת (ברכות גז).

לעזר רש"י

מרש"ט [מרש"ק]. ביצה, מקוזה מים רדודים.

תוספות ישנים

כמה גדולים פי שם הים אמת שמלא מחילה ואלא חוץ למים: נענעתי. השפלתי ועבר עלי הגל: